

14.07.2025

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2024/2388; 2024/2775
Toplantı Tarihi/Sayısı : 25.06.2025/244
Karar Numarası : 2025/380
Başvuran : F.Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Balıkesir Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın matematik öğretmeni olarak görev yaptığı okulda engelli öğretmenlerin haklarını savunması nedeniyle siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran 6/11/2024 tarihli başvuru dilekçesinde özetle:

a. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kadrolu matematik öğretmeni olarak görev yaptığı Balıkesir ... Ortaokulunda yedisi kadrolu biri görevlendirme usulüyle görev yapan sekiz matematik öğretmeni olduğunu,

b. Sene başında yapılan ders dağılımında altı matematik öğretmenine 15'er saat; iki matematik öğretmenine de 10'ar saat matematik dersi verildiğini, Okul İdaresi tarafından 10 saat ders verilen öğretmenlerden birinin ağır engelli olan B.U. isimli öğretmenken, diğerinin Ö.D. isimli bir diğer engelli öğretmen yerine hiçbir engeli bulunmayan ve Müdür Yardımcısının yakın arkadaşı olan H.D. isimli öğretmen olduğunu,

c. Ö.D. isimli öğretmen tarafından durumun düzeltilmesi talebiyle İdareye başvuru yapılmasına rağmen talebin kabul edilmediğini, bu ayrımcı uygulamaya kendisinin tepki göstererek Okul Müdürü ile Müdür Yardımcısına 10 saat dersin Ö.D. isimli öğretmene verilmesi gerektiğini belirttiğini, fakat İdare tarafından bu durumun değişmeyeceğinin bildirildiğini, engelli bireylerin haklarını savunan ifadelerinden sonra tarafına ayrımcı muamelede bulunulmaya başlandığını,

ç. Bu kapsamda okuldaki 15 saatlik ders yüküne ek olarak Balıkesir Valiliğinin ... sayılı Oluru ile 16/9/2024 - 17/1/2025 tarihleri arasında ... İlçesi ... Mahallesinde bulunan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

... Ortaokulunda haftada iki gün "... Projesi Bilişim Teknolojileri (BT) Rehberliği Öğretmeni" olarak görevlendirildiğini, BT rehberliği öğretmenlerinin görevlendirildikleri okullarda derse girmediklerini, akıllı tahta ve bilgisayarlara format atma, donanım, yazılım ve ağ altyapısında çıkan diğer sorunlarla ilgilendiklerini, kendisiyle aynı şekilde görevlendirilen diğer iki öğretmenin haftanın ardışık iki günü görevlendirilmesine rağmen kendisinin pazartesi ve çarşamba günleri görevlendirildiğini,

d. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne acil gönderilmek üzere 15/10/2024 tarihinde İdareye sunmuş olduğu dilekçesinin gönderilmediğini, 19/10/2024 tarihinde bayrak töreninden sonra 16.00 sularında dilekçesinin akıbetini sorduğunda Müdür Yardımcısı İ.Ö. tarafından imalı bir şekilde "Yazacağız bir ara" şeklinde cevap verildiğini,

e. 5/11/2024 tarihinde saat 11.30 civarında Ekim ayı ders puantajına bakma talebinde bulunduğunu, tarafına "Bankadan bakarsın" şeklinde cevap verildiğini,

f. Tüm bu iddia ve taleplerine ilişkin olarak 24/10/2024 tarihinde Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) aracılığıyla Kurum İdaresine dilekçe gönderdiğini, tarafına olumlu bir cevap verilmediğini, söz konusu cevapta konuyla ilgisi olmayan hususlardan bahsedildiğini iddia ederek mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir

3. Başvuran 15/12/2024 tarihli başvuru dilekçesinde özetle:

a. Kurumumuza daha önce yapmış olduğu 2024/2388 numaralı başvurusunda yer alan iddiaları ile birlikte incelenmek üzere yeni delillerin ortaya çıktığını,

b. Okulun ders programının sürekli olarak (5 defa) değiştiğini, BT rehber öğretmenliği görev günleri sürekli değişirken Ö.C adlı rehber öğretmenin görev günlerinin hiç değişmediğini, ayrıca BT rehber öğretmeni olan H.D adlı öğretmenin görev günlerinin sadece bir kez değiştiğini, bu durumun ayrımcı muamele teşkil ettiğini,

c. Okuldaki öğrencilerine ... İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden 22/10/2024 tarih ve onaylı yazı ile model uçak kursu açtığını, kurs açılışının haberleştirilmesi adına ilgili görsellerin Okulun sosyal medya hesaplarında paylaşılmasını talep ettiğini, konuyla ilgili talebini sosyal medya sorumlusuna bildirdiğini, sosyal medya sorumlusuna Okul Müdürünün söz konusu haberin diğer haber konuları ile birlikte haberleştirileceğini söylediğini, fakat aradan on beş gün geçmesine ve diğer faaliyetler hakkında haberler paylaşılmasına rağmen bahsi geçen kursun açılışının haberleştirilmediğini, bunun üzerine haberin yayınlanması için dilekçe vermek durumunda kaldığını,

ç. Ayrıca model uçak kursunda kullanılacak malzemeleri her kurs günü evden getirip götürmek zorunda kaldığını, eşyaları Okulda bırakabilmesi için dolap talep ettiğini, talebinin reddedildiğini, aynı zamanda Okul İdaresi tarafından teknoloji ve tasarım derslerinde yapılan eserleri koymak ve depolamak için teknoloji tasarım öğretmenlerine boş bir sınıf temin edildiğini,

d. Okul İdaresi tarafından engelli öğretmenlere sürekli zorluk çıkarıldığını, engelli öğretmenlere engel durumu gözetilmeksizin her sabah birinci ve ikinci saatlere ders konularak öğretmenlerin zor durumda bırakıldığını, Okul İdaresi tarafından engelli bireylere ve engelli bireylerin haklarını savunan kişilere ayrımcı muamelede bulunulduğunu ve engelli haklarının gözetilmesi ve pozitif ayrımcılık uygulanması talebinde bulunduğu 30/08/2024 tarihinden bu yana kendisine sürekli ve sistematik olarak ayrımcılık uygulandığını iddia etmektedir.

4. Muhatap Balıkesir Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Balıkesir ... Ortaokulundan alınan görüş yazılarında özetle:

a. Okullardaki program değişikliğinin keyfi bir biçimde değil, çeşitli sebeplerde olabildiği; bu kapsamda Balıkesir ... Ortaokulundaki fen bilgisi öğretmenin doğum iznine ayrılması ve norm fazlası öğretmen nedeniyle 2024-2025 eğitim yılı başından beri başvuranın ileri sürdüğü üzere beş değil altı defa program değişikliğine gidildiği,

b. Her program değişikliğinin Okul İdaresi bakımından ilave yük anlamına geldiği, Okulda görev yapan 51 öğretmenin isteklerini göz önünde bulundurarak ders programlarını hazırlamanın meşakkatli bir iş olduğu; hazırlanan ders programları neticesinde öğretmenlerin bir kısmının memnun olmayabildiği,

c. Başvuranın daha önce Kurumumuza ve CİMER'e yaptığı başvurularında yer alan BT rehber öğretmeni olarak iki gün üst üste boş gün talebinin Okullarındaki 3 BT rehber öğretmeni için mümkün olmayabileceği; ders programı oluşturulurken kullanılan algoritma içerisinde bazen iki farklı gün bazen de iki gün üst üste boş gün verildiği, her ne kadar başvuran başvurularında ifade etmese de başvuranın 18/11/2024 tarihli ders programında da iki gün üst üste boşluk olduğu,

ç. Başvuranın Okul medya sorumlusuna ilettiği Okulda model uçak kursunun başladığına ilişkin görsellerin tarafından Okul Müdürü'ne sunulduğu; Okul Müdürü'nün Okulda halihazırda iki farklı egzersiz çalışmasının daha yürütüldüğünü, model uçak kursuna ilişkin faaliyetler ilerleyip haber değeri taşıdığından yayınlanması gerektiğini belirttiği; başvuranın talebinden sonra Okulun sosyal medya hesaplarında birincisi yedinci sınıflara yönelik motivasyon semineri duyurusu, ikincisi Okulun öğretmenlerinin katkısıyla yapılan lokma hayrının öğrenci ve velilere duyurusu ve üçüncüsü Regaip Kandili kutlaması olmak üzere üç haberin yayınlandığı,

d. Başvuranın başvurularında kendilerine zorluk çıkarıldığını iddia ettiği iki engelli öğretmenin matematik branşından olduğu, ders programları hazırlanırken kendilerinin talepleri üzerine derslerinin sabahları birinci ve ikinci saatlere konulduğu, bu konuda iki öğretmenin yazılı beyanlarının yazılı görüş ekinde yer aldığı,

e. Okullarında 8 matematik branş öğretmeni ve 22 şube bulunduğu, her şubede 5 saat matematik dersi olmak üzere toplam 110 saatlik ders yükü öğretmenlere paylaştırıldığında altı öğretmene 15'er, iki öğretmene ise 10'ar saat ders verildiği; yazılı görüş ekinde yer alan tutanak ve ifadelerle ortaya

konulduğu üzere Okul İdaresinin bu konuda bir dahlinin olmadığı, bu kapsamda engelli öğretmenlere zorluk çıkarılmasının söz konusu olmadığı,

f. Başvuranın iddialarında belirttiği üzere teknoloji ve tasarım dersi için atölye olarak bir sınıf ayrıldığı iddiası doğru olmakla birlikte söz konusu dersin iki öğretmen tarafından haftada 32 saat verildiği, ancak başvuranın sınıf temin edilmesi talebine konu olan kursun iki saatlik bir egzersiz çalışması olduğu ve Okulun derslik sayısı göz önüne alındığında bu çalışma için sınıf temin edilemeyeceği belirtilmektedir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte başvuran özetle:

a. Kurumumuz tarafından Balıkesir Valiliğinden talep edilen yazı üzerine yaptırılan inceleme sonucu başvurusundaki engelli öğretmenlerin ayrımcılığa maruz kalmadıkları, İdare tarafından yazılı beyanlarının alındığının yazıldığı, şikâyetin muhatabı olan İdarenin hakkında inceleme yapması nedeniyle tarafsızlık ve objektifliğin kaybolduğu,

b. Olayın araştırılması için atanan muhakkikler olayı gizlilik içinde araştırmalarına rağmen, muhakkik atanıncaya kadar geçen sürede Okula muhakkiklerin geleceği ve neden geleceklerinin herkes tarafından duyulması nedeniyle Okul İdaresinin engelli öğretmenlere baskı yaparak kendi istediği şekilde yazılı beyan aldığı,

c. Engelli öğretmenlere ayrımcılık yapılmadan başvuruda bulunmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, ancak İdarenin Kurumumuza başvurduğu için hakkında soruşturma başlattığı,

ç. Kurumumuza başvurduğu için hakkında açılan soruşturma bitmediği için üstündeki ceza baskısı nedeniyle, müşteki olarak sözlü bilgisine başvuran ilçe muhakkiklerine her şeyi anlatamadığı, İdarenin kendisini baskı altına alıp gerçeklerin açığa çıkmasını engellenmeye çalıştığının açık olduğu,

d. İdarenin matematik ders saati dağılımını matematik zümresinin yaptığı ve 03/09/2025 tarihinde ders dağılımının matematik zümresi tarafından yapılarak tutanak altına alındığı iddiasına yönelik olarak Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve ilköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde: *"Haftalık ders programı, eğitim ve öğretim yılı başında ve gerekli hâllerde ders yılı içinde okul yönetimince hazırlanır. Haftalık ders programı; engelli öğretmenlerin, bakmakla yükümlü olduğu engelli yakını olan öğretmenlerin ve 36 ayını doldurmamış çocuğu olan öğretmenlerin tercihleri dikkate alınarak okulun genel işleyişini bozmayacak şekilde hazırlanır. Hazırlanan program ilgililere imza karşılığı duyurulur."* hükmünün bulunduğu, bu kapsamda ders programı ve ders saati dağılımını belirleme ve hazırlama yetki ve sorumluluğunu okul müdürlüğüne ait olduğu, matematik zümresinin böyle bir yetkisi olmadığından matematik zümresinin hazırladığı tutanağın resmi bir hükmünün bulunmadığı; ayrıca kendisinin böyle bir tutanağa imza atmadığı, böyle bir tutanağı görmediği, tutanaktan haberinin olmadığı, Okul Müdürü ile konu ile ilgili görüştüğünde Okul Müdürünün gerekçe olarak matematik zümresinin kendi arasında böyle bir karar verdiğini belirtmek yerine *"Ben engelli mengelli anlamam, 10 saate H.D girecek"* şeklinde yanıt verdiği, Okul İdaresinin sorumluluktan sıyrılmak için

matematik zümresini sorumlu tuttuğu,

e. Okul İdaresinin sene başında ders ve sınıf dağılımını gayri resmi olarak kendisine ve diğer öğretmenlerin ortak kararına ve tercihinine bıraktığı ancak uygun gördüğü takdirde ders saatlerini ve sınıflarını değiştirebildiği,

f. Kurumumuza başvurma sebebinin Balıkesir ... Ortaokulundaki engelli öğretmenlerin ayrımcılığa uğraması değil, engelli öğretmenlere yapılan ayrımcılığa yazılı ve sözlü olarak karşı çıktığı için İdare tarafından felsefi ve siyasi düşünce görüş temelli ayrımcılığa maruz kalması olduğu,

g) Bu kapsamda Okulun ders programı her değiştiğinde, ders programıyla sürekli oynandığı, BT rehber öğretmenliği görev günlerinin değiştiği, Okulda BT rehberliği görevi bulunan diğer öğretmenlerin günlerine dokunulmazken (sadece bir BT rehber öğretmenin görevinin bir kere değiştiği) kendisine ayrımcılık yapıldığı,

ğ) BT rehber öğretmeni olarak haftada iki gün 40 km mesafede bulunan köy okulunda kısıtlı imkânlarla çalışıp okula bilgisayar laboratuvarı kurmaya çalıştığı, model uçak kursu yıllık planının kurs açılmadan önce bir kere hazırlanarak İlçe Milli Eğitim müdürlüğü onayına sunulduğu, bir daha değiştirilmesinin mümkün olmadığı ve planın bir örneğinin Okul Müdürlüğüne verildiği, o dönemki programında BT rehberliği görev günlerinin pazartesi-çarşamba olması nedeniyle model uçak kurs günlerinin salı-perşembe olarak belirlendiği, Okulun ders programı değiştiğinde BT rehberliği görev günlerinin salı-perşembeye alındığı, sonraki ders programı değişikliğinde BT rehberliği günlerinin yine değiştiği ve en son değişiklikte salı-perşembe olarak kaldığı, Okul İdaresinin amacının 40 km mesafedeki köy okulundan model uçak kursuna yetişmesini engelleyerek kursu kapatmak olduğu, fakat kursa yetişmek için BT rehberliği görevinin olduğu köy okulundan daha erken çıkmak zorunda kaldığı için bilgisayar laboratuvarı kurma çalışmalarının sekteye uğraması nedeniyle kendisine ceza verilmek istenirken kamunun okulunun hizmetten mahrum bırakılmaya çalışıldığı;

h) Öğretmenlerin öğretmenler odasında çektiydikleri fotoğraflar da dâhil olmak üzere Okulda yapılan önemli önemsiz her faaliyet hemen o gün Okul sosyal medya hesabı ve internet sitesinde yayınlanırken model uçak kursu başlangıç haberinin yazılı ve sözlü başvurularına rağmen mantıksız gerekçelerle yayınlanmadığı,

ı) Model uçak kursu malzemelerinin emniyetli şekilde depolanması için Okul İdaresinden yer temini isteğine yer olmadığı cevabı verilmesine rağmen yazılı görüşünü kaleme aldığı tarih itibarıyla Okulda eski laboratuvar, eski hizmetli odası ve eski kantin olmak üzere 3 mekânın boş olduğu,

i) Mevzuata uygun bir biçimde Okulda havacılık kulübü kurma konusundaki sözlü ve yazılı başvurularının sudan sebeplerle reddedildiği;

j) Balıkesir ... Ortaokulunda çalışmakta olduğu sekiz yıl boyunca en ufak bir şikâyet almayan, öğrencileri ve veliler tarafından sevilen bir öğretmen olmasına, sosyal çalışmalar ve projelerle

öğrencilerine katkı sunmaya ve Okulun adını duyurmaya çalışmasına rağmen Okul Müdürünün kendisine destek olmak yerine derse girmemeyi alışkanlık haline getirip, Okulun karşısındaki kahvede çay ve sigara içen öğretmenlere göz yumup destek olduğu belirtilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir ... Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz ... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

8. Mezkûr Kanun'un "*Ayrımcılık türleri*" başlıklı 4'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık."

(2) Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayrımcılık teşkil eder."

9. Mezkûr Kanun'un "*Ayrımcılık yasağının kapsamı*" başlıklı 5'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal

hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür."

10. Mezkûr Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde: "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek." Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

11. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru hakkı" başlıklı 30'uncu maddesi şöyledir: "(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerinin, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen her gerçek veya tüzel kişi, ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiası ile Kuruma başvurma hakkına sahiptir..."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Başvurunun konusu" başlıklı 31'incimaddesi şöyledir: "Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur."

13. Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası, "Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden, 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden siyasi ve felsefi görüş temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır.

15. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrasında; "İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın

düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir." hükmü yer almaktadır. Başvurunun ekinde yer alan belgelerden başvuranın 24/10/2024 tarihinde CİMER aracılığıyla Okul İdaresinden Kanun'a aykırı olduğunu iddia ettiği uygulamaların düzeltilmesini talep ettiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla başvuranın 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrasında aranan ilgili tarafa başvuru şartını yerine getirdiği değerlendirilmiştir. Yapılan inceleme neticesinde başvurunun esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu kanaatine varılmıştır.

16. Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı, insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelerin ayrılmaz bir parçası olduğu gibi uluslararası hukukun en üstünde yer alan temel hukuk normu olarak da kabul edilmektedir (TİHEK, B. No: 2019/3404, K. No: 2020/26, 11/2/2020, para. 38). Ayrımcılık yasağı, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 2'nci maddesinde "*Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan yasalar her türlü ayırımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka fikir ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi her bağlamda ayrımcılığa eşit ve etkili korumayı temin edecektir.*" şeklinde yer almaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesinde ise "*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*" düzenlemesi yer almaktadır.

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık; objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak şeklinde tanımlanmıştır (AİHM, Willis/Birleşik Krallık, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48; AİHM, Okpisz/Almanya, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin ya da eylemin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM kararlarına göre, muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse ya da meşru bir amaç izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur (AİHM, Abdulaziz, Cabales ve Balkandali/Birleşik Krallık, B. No. 9214/80; 9473/81; 9474/81, 28/5/1985, para. 72).

18. Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da; nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, Nuriye Arpa, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58). Bu nedenle hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleyle tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (AYM, Burcu Reis, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50).

19. 6701 sayılı Kanun'a göre bir kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını felsefi ve siyasi görüşleri nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele felsefi ve siyasi görüş temelinde doğrudan ayrımcılık oluşturmaktadır. (TİHEK, Felsefi ve Siyasi Görüş Temelinde Ayrımcılık, Ayrımcılık Temelleri Serisi No: 11, s. 4).

20. Felsefi ve siyasi görüş temelinde ayrımcılık yasağı, kişilerin mevcut siyasi ilkeler, sistemler veya kurallar hakkında görüşlerini ifade etme veya gösterilerde bulunma veya en temel haliyle farklı bir görüş ya da ideolojiye sahip olmaları nedeniyle ayrımcılıktan korunmayı sağlamayı amaçlamaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü siyasi görüş temelinde ayrımcılığın tanımı ve kapsamını “*Kişilerin siyasi parti üyeliği ve siyasi, sosyo-politik ve ahlaki tutumları da dâhil, düşüncelerine karşı yapılan ayrımcılıktır.*” şeklinde ifade etmiştir. Felsefi görüş temelinde ayrımcılığın ise kişilerin sahip olduğu dini nitelikte olmayan ancak güçlü bir şekilde ve gerçekten benimsenen ve insan yaşamı ve davranışının önemli bir yönü ile ilgili olan görüşlerindeki farklılıklar dolayısıyla yapılan ayrımcılık olduğu söylenebilecektir (TİHEK, Felsefi ve Siyasi Görüş Temelinde Ayrımcılık, Ayrımcılık Temelleri Serisi No: 11, s. 3).

21. Başvuranın gerek CİMER kanalıyla Okul İdaresine sunduğu dilekçe, gerekse Kurumumuza sunduğu iki başvuru ve yazılı görüşünde iddialarını sistematik ve tutarlı bir biçimde engelli öğretmenler lehine muamele talep etmesi nedeniyle olumsuz muameleye maruz kaldığı yönünde dile getirdiği tespit edilmiştir. Engellilerin insan haklarının tarihsel geçmişi de göz önünde bulundurulduğunda engellilerin haklarının savunulması, çağdaş demokratik toplumlarda meşru bir felsefi görüş olarak değerlendirilmeyi gerektirmektedir. Bu haliyle başvurunun felsefi görüş temelinde ayrımcılık yasağı kapsamında kaldığı değerlendirilmektedir.

22. Başvuranın başvuru dilekçesindeki iddialar ve Kurumumuza başvurmadan önce CİMER üzerinden yaptığı başvuru incelendiğinde engelli öğretmenlerin ders dağılımı hakkında yaptığı itirazlar nedeniyle kendisine ayrımcı muamelede bulunulduğu iddiası tutarlılık taşımaktadır. Zira başvuran CİMER üzerinden BT rehber öğretmenliği görevi için art arda iki gün boşluk talebiyle yaptığı başvuruda şu ifadeye yer vermiştir: “*Okullar açılmadan hemen önce müdürlüğünüz tarafından yapılan ders programında Okulumuzda çalışan engelli matematik öğretmenine kendi talebine istinaden daha az ders yükü verilmesi gerekirken, hiçbir engeli olmayan ve Müdür Yardımcısı İ.Ö. ’nün yakın arkadaşı olan H.D. ’ye az ders yükü verildi. Bu durumun yanlış ve usullere aykırı olduğunu ve vicdana sığmadığını hem İ.Ö. ’ye hem de Müdürlüğünüze söylediğim için, tarafıma bu şekilde BT rehber öğretmenliği için iki ayrı gün verilerek fikirlerimden dolayı ayrımcılığa uğrayıp cezalandırıldım.*”

23. Okul İdaresi gerek başvurana CİMER üzerinden verdiği yanıtta gerekse Kurumumuza sunduğu yazılı görüşte Okulda 22 şube için 5’er ders saati olmak üzere haftalık toplam 110 saatlik ders yükünün olduğunu, ders dağılımı için zümre toplantısında öğretmenlerin aldıkları kararın İdare tarafından uygun görüldüğünü, 8 matematik öğretmeninden 2’sinin 10’ar saat, 6’sının ise 15’er saat derse girdiğini; başvuran dışında farklı okullarda görevlendirilen 2 diğer BT rehber öğretmenin ders programlarında iki

gün üst üste boşluk olduğunun doğru olduğunu, ancak burada özel bir saikle hareket edilmediğini, nitekim hem BT rehber öğretmenlerinin hem de bu öğretmenlerin görevlendirildikleri Kurumların idarecilerinin söz konusu öğretmenlerin haftanın aralıklı iki gününde çalışmalarının daha verimli olduğunu ifade ettiklerini ve başvuranın da 18/11/2024 tarihli ders programında iki gün üst üste boşluk olduğunu belirtmiştir.

24. Okul İdaresinin Kurumumuza sunduğu ders programları incelenmiş; 9/9/2024 tarihli ders programında H.D. ve B.U. isimli öğretmenlerin 10 saat; diğer Matematik öğretmenlerinin 15 saat derse girdiği ve yalnızca H.D.'nin boş günlerinin iki gün üst üste olduğu; 18/11/2024 tarihli ders programında ise H.D.'nin 10 saat ders yüküne ek olarak 3 saat destek eğitim odası dersi ve B.U. isimli öğretmenin 10 saat matematik dersine ek olarak 2 saat destek eğitim odası dersi olduğu tespit edilmiştir.

25. Başvuran, yazılı görüşünde mevzuat uyarınca ders programı hazırlama görevinin Okul İdaresine ait olduğunu, Okul İdaresinin sorumluluktan kurtulmak için matematik zümresini öne sürdüğünü belirtmiştir. Kurumumuza sunulan yazılı görüş ekinde ise 29/11/2024 tarihinde matematik zümresinden Ö.D. ve M.K. ile Zümre Başkanı H.D.'nin imzasını taşıyan bir tutanak yer almaktadır. Söz konusu tutanakta: *“3/9/2024 tarihinde matematik zümresi olarak toplanıp sınıf ve ders dağılımı Okul İdaresine teslim edilmiştir. Matematik zümresi olarak belirlenen ders dağılımına Okul İdaresi müdahale etmemiştir.”* ifadesi yer almaktadır. Buna ek olarak matematik zümresi tarafından Okul İdaresine verildiği belirtilen ve el yazısı ile hazırlanmış bir belge sunulmuş; söz konusu belgede matematik öğretmenlerinin isimlerinin karşısına dersine girecekleri sınıflar, şubeler ve ders saati sayısı yazılmıştır. Söz konusu tabloda Ö.D. adlı engelli öğretmene 15, B.U. adlı engelli öğretmene 10, H.D.'ye 10 saat ders yazılmıştır. Söz konusu belgenin altında: *“5'lerin sınıf öğretmenine göre B. ve K. Hoca yer değiştirebilir.”* yazılmıştır. Başvuran da dâhil olmak üzere diğer matematik öğretmenlerine ise 15'er saat ders yazılmıştır.

26. Başvuranın ders programı bakımından iddiaları ile Okul İdaresi tarafından sunulan bilgi ve belgeler bir arada ele alındığında başvuranın ders programının on saat ders yükü olan H.D. ve B.U. dışında Okulda görev yapan beş matematik öğretmenin ders programıyla benzer nitelikte olduğu, başvuranın 18/11/2024 tarihli ders programında iki gün üst üste boşluk bırakıldığı görülmüştür.

27. Muhatap İdare CİMER yazısında başvuranın engelli öğretmenlerle ilgili itirazı nedeniyle ayrımcı muameleye maruz kaldığı yönündeki iddiasını yanıtı bırakmış, Kurumumuza ise Okulda görev yapan engelli öğretmenlerin konuyla ilgili yazılı beyanlarını sunmuştur. Bu kapsamda Ö.D. adlı öğretmen 9/9/2024 tarihinde Okul İdaresine engelli raporunu ve engelli kimlik belgesini de ibraz ederek sunduğu dilekçede Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *“Haftalık ders programı, eğitim ve öğretim yılı başında ve gerekli hâllerde ders yılı içinde okul yönetimince hazırlanır. Haftalık ders programı; engelli öğretmenlerin, bakmakla yükümlü olduğu engelli yakını olan öğretmenlerin ve 36 ayını doldurmamış çocuğu olan öğretmenlerin tercihleri dikkate alınarak okulun genel işleyişini bozmayacak şekilde hazırlanır. Hazırlanan program ilgililere imza karşılığı duyurulur.”* hükmüne

atıfla Okulda fazla öğretmen bulunduğu da göz önünde bulundurularak kendisine 10 saat ders verilmesini ve ders programının dersleri sabah saatlerinde olacak şekilde üç güne toplanmasını talep etmiştir. Adı geçen öğretmen ayrıca mezkûr Yönetmelik'in 44'üncü maddesinin 11'inci fıkrasında yer alan “Öğretmenlerden; engelli olanlar, (Değişik ibare:RG17/1/2025-32785) özel eğitim ihtiyacı olan çocuğu bulunanlar ve bakmakla yükümlü olduğu engelli birey bulunanlara nöbet görevi verilmez. Ancak bu durumdaki öğretmenlere istemeleri hâlinde, gün tercihlerine öncelik verilerek nöbet görevi verilir” hükmü uyarınca nöbet görevinin Cuma gününe verilmesini talep etmiştir.

28. Ö.D. tarafından 1/11/2024 tarihinde Okul İdaresine sunulan dilekçede ise 9/9/2024 tarihinde Okul Müdürü ile yüz yüze görüştüğü, dilekçesinde belirttiği konulardan ders programı ve nöbet günlerine ilişkin taleplerinin Okul Müdürü tarafından gerçekleştirilmesi üzerine 10 saat ders talebinden vazgeçtiği, bu sebeple dilekçe ile cevap verilmesine gerek olmadığı belirtilmektedir. Bu çerçevede engelli öğretmenlerden B.U.'ya 10 saat ders verildiği, Ö.D.'ye ise 15 saat ders verilmesinde kendi rızasının olduğu anlaşılmıştır.

29. Kurumumuzun yazılı görüş talebi üzerine Ö.D. ve B.U. tarafından 8/1/2025 tarihinde Okul İdaresine sunulan yazılarda ise Balıkesir ... Ortaokulunda görev yaptıkları süre boyunca mevcut İdarenin de daha önceki idarelerin de kendilerine karşı olumsuz muamelede bulunmadığı, bilakis kendilerine kolaylık tanındığı, derslerinin sabah saatlerinde olmasını kendilerinin özellikle talep ettikleri ifade edilmiş; Ö.D. tarafından ayrıca istediği günde nöbet tuttuğu ve herhangi bir olumsuz durum karşısında kendisini savunabilecek durumda olduğu belirtilmiştir.

30. Muhatap tarafından sunulan bilgi ve belgeler ile başvuranın haklarını savunduğunu ileri sürdüğü engelli öğretmenlerin yazılı görüşleri göz önünde bulundurulduğunda Okul İdaresi tarafından engelli öğretmenlere ayrımcı muamele uygulandığına yönelik bir değerlendirmeye varmak mümkün görünmemektedir. Bu noktada somut olay bağlamında esas mesele Okul İdaresi tarafından engelli öğretmenlere ayrımcı muamelede bulunulup bulunulmadığı değil, başvuranın engelli öğretmenler lehine talep ettiği muamele nedeniyle herhangi bir olumsuz muameleyle maruz kalıp kalmadığıdır.

31. Başvuran 6/11/2024 tarihli ilk başvuru dilekçesinde BT rehber öğretmeni olarak kendisiyle aynı şekilde görevlendirilen diğer iki öğretmenin haftanın ardışık iki günü görevlendirilmesine rağmen kendisinin pazartesi ve çarşamba günleri görevlendirildiğinden şikâyet etmektedir. ... Projesi BT Rehberliği Görevlendirme Esasları'nın 3'üncü maddesinde görevlendirilen öğretmenlerin mevzuat gereği yürütmek zorunda oldukları ders görevini yerine getirdikten sonra kalan zamanda bu görevi yürütecekleri ve 21 saatten fazla ders görevi dolduran öğretmenlere okulu dışında ... Projesi BT rehberlik görevi verilmeyeceği düzenlenmektedir. 4'üncü maddesinde ise bilişim teknolojileri öğretmeni bulunmaması veya rehberlik ihtiyacının mevcut bilişim teknolojileri öğretmeni/öğretmenleri tarafından karşılanamaması durumunda kendi branşlarında ders açığı oluşturmayacak şekilde sırasıyla istekli diğer branş öğretmenlerinin (...)... Projesi BT rehberliği görevini yürütebilecekleri yer almaktadır. Bu kapsamda söz konusu esaslarda görevlendirmeye ilişkin kriterlerin ders saati ve isteklilik olduğu; görevlendirmenin ardışık iki gün olması zorunluluğunun bulunmadığı görülmektedir.

32. Başvuranın başvuru dilekçelerindeki diğer iddiaları ise model uçak kursunun başladığının Okulun sosyal medya hesaplarında haber yapılmaması ve model uçak kursunun malzemeleri için talep ettiği dolabın kendisine verilmemesidir. Okulun sosyal medya hesapları incelendiğinde başvuranın talebine benzer nitelikte birçok konuda haber yapıldığı görülmüştür. Dolayısıyla başvuranın açtığı model uçak kursunun haberleştirilmesinin önünde bir engel bulunmadığı değerlendirilmiştir. Başvuranın model uçak kursunun malzemeleri için dolap talebinin reddi konusunda ise Okul İdaresi bu tarz bir egzersiz çalışması için sınıf temin edilemeyeceği cevabını vermiştir. Ne var ki başvuran malzemeleri koymak için kendisine herhangi bir yerin verilmesine razı olduğunu yazılı görüşünde eski kantinin, eski hizmetli odasının ve eski kantinin boş olduğunu ifade ederek ortaya koymaktadır. Bu çerçevede söz konusu malzemeler için bir dolap temin etmenin Okul İdaresi bakımından oluşturacağı külfetin başvuranın bu malzemeleri eve götürüp getirmesinin oluşturacağı külfet karşısında daha hafif olduğu değerlendirilmiştir. Okul İdaresinin iyi niyet kuralları gereğince başvuranın taleplerini karşılaması başvuranın çalışma ortamına aidiyet hissi bakımından önem taşımaktadır.

33. Bu çerçevede somut olay bağlamında yapılan inceleme ve araştırmada başvuran ile Okul İdaresi arasında anlaşmazlık olduğu anlaşılmış olmakla birlikte engelli öğretmenlerin yazılı görüşleri ve Okul İdaresinin sunduğu belgeler göz önüne alındığında başvuranın iddia ettiği olumsuz muamele ile engelli öğretmenler lehine muamele talep etmesi arasında bağlantı kurulamamıştır. Bu nedenle felsefi görüş temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

34. Öte yandan muhatap ve başvuran tarafından başvuranın Kurumumuza ve CİMER'e yaptığı başvurular nedeniyle hakkında işlem başlatıldığı ifade edilmiştir. Okul İdaresi yazılı görüşünde şu ifadelere yer vermiştir:

“F.Ç. öğretmenin 2024-2025 eğitim öğretim yılından beri 4 kez CİMER, 2 kez de Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna yaptığı başvurular artık İdaremizi de zorlar hale gelmiştir. Ortada çözülemeyecek bir mesele olmamasına rağmen, okul Müdürlüğüne dilekçe vermek yerine makam atlayarak sürekli olarak çok basit meseleleri üst mercilere aktarmaktadır. Bu durum işgücü ve zaman kaybına neden olmakta, kurumlarımızı gereksiz meşgul etmektedir. Ki bahsi geçen F.Ç. adlı öğretmenin bu gereksiz yazışma ve şikayetleri hakkında İl Milli Eğitim Müdürlüğüne muhakkik atanarak işlem başlatılmıştır.”

35. Başvuranın Kurumumuza yaptığı başvurular ile CİMER'e yaptığı başvurular 6701 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrası çerçevesinde idari başvuru niteliği taşımaktadır. 6701 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında ayrımcılık yasağının doğal bir uzantısı olarak “eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muamelelerin de ayrımcılık teşkil edeceği” düzenlenmiştir. Literatürde “mağdurlaştırma” olarak tanımlanan bu durumun mevzuatımızda bir ayrımcılık türü olarak belirlenmesi eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağının tam anlamıyla etkili olabilmesi bakımından son derece önemlidir. Bu

doğrultuda mağdurlaştırmanın önlenmesi, ayrımcılık karşıtı uluslararası hukukta, hak arama özgürlüğünü temin etmek için kabul edilen araçlardan biridir. Ayrımcılık yasağı mevzuatına uygun davranılmasını sağlamak için mağdurlaştırmanın yasaklanması esasen şikâyet etme ya da bir işlem başlatma eylemini koruma amacı taşımaktadır (TİHEK, B. No: 2019/480, K. No: 2019/54, 10/9/2019, para.38).

36. Avrupa Birliğinin Mal ve Hizmetlere Erişim ve Mal ve Hizmet Sunumunda Kadın ve Erkeğe Eşit Muamele İlkesinin Uygulanmasına İlişkin 13 Aralık 2004 tarihli ve 2004/113/AT sayılı Konsey Direktifi'nin *"Mağdurlaştırma"* başlıklı 10'uncu maddesi; *"Üye Devletler, kişileri, eşit muamele ilkesine uyulmasını amaçlayan şikâyet veya davaları neticesinde veya bunlara bir tepki olarak ortaya çıkabilecek herhangi bir olumsuz muamele veya sonuca karşı korumak için ulusal hukuk sistemlerine gerekli hükümleri getirirler."* hükmünü haizdir.

37. Avrupa Birliğinin İş ve Mesleki Alanda Eşit Muamelenin Gerçekleştirilmesine Yönelik Genel Bir Çerçeve Getiren 27 Kasım 2000 Tarihli ve 2000/78/AT Sayılı Konsey Direktifi'nin *"Mağdurlaştırma"* başlıklı 11'inci maddesinde de Direktif'e üye Devletlerin; *"ulusal hukuk sistemlerinde, işletme içinden yapılan şikâyetler veya eşit muamele ilkesine uyulmasına matuf yasal işlemlere işverenin bir tepki olarak işten çıkarma ve sair aleyhte muamelesine karşı, çalışanları koruyacak gerekli önlemleri"* alması gerektiği düzenleme altına alınmıştır.

38. Başvuranın TİHEK ve CİMER'e başvurarak felsefi görüş temelinde eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla başlattığı idari süreçler nedeniyle hakkında işlem başlatıldığı yönündeki iddiaları muhatap tarafından da doğrulanmıştır. Muhatabın ifadelerinden başvuran hakkında başlatılan işlemin yalnızca söz konusu başvurular olduğu açıktır. Başvurana yönelik bu muamelenin eşitlik ilkesine uyulması amacıyla idari ve yargısal süreçlere başvurma konusunda gerek başvuran bakımından gerekse diğer öğretmenler bakımından caydırıcı bir etki oluşturacağı, bu etkinin de hak arama özgürlüğünü tehdit edeceği değerlendirilmektedir.

39. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde başvuranın Kurumumuza ve CİMER'e felsefi görüş temelinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasıyla yaptığı başvurular gerekçe gösterilerek hakkında işlem başlatılmasının mağdurlaştırmaya esas teşkil etmesi nedeniyle ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmış olup başvuruya konu olan olay bakımından; ihlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı ve ayrımcılık yasağı ile korunmak istenen kamusal menfaat göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap Balıkesir Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü hakkında 50.000,00 TL (ElliBin TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

25/6/2025 tarihinde İsmail AYAZ, Muhammet Ecevit CARTİ ve Saffet BALIN'ın karşı oyları ile OY ÇOKLUĞUYLA karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi
(İzinli)

Ek: 2025/380 F.Ç. Kurul Kararı İsmail AYAZ, Muhammet Ecevit CARTİ ve Saffet BALIN Karşı Oyu

10.07.2025

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : F.Ç.
Karar Numarası : 2025/380

Başvuru, başvuranın matematik öğretmeni olarak görev yaptığı okulda engelli öğretmenlerin haklarını savunması nedeniyle siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılığa ve sonrasında mağdurlaştırmaya maruz kaldığı yönündeki iddialarını içermektedir.

Somut başvuru üzerine Kurulumuz tarafından başvuranın felsefi ve siyasi görüş temelinde ayrımcılığa uğradığı, iş yükünün artırılması gibi şikâyetleri ile Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi'ne (CİMER) yaptığı başvuru neticesinde hakkında idari işlem başlatılmasının mağdurlaştırmaya esas teşkil ettiği değerlendirilmesi ile ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

Başvuru hakkında yapılan değerlendirmelerde birkaç husus ön plana çıkmaktadır. Somut olay incelendiğinde, başvuranın görev yaptığı okulda 8 matematik öğretmenin görev yaptığı anlaşılmaktadır. Başvuruda, Muhatap İdare tarafından yapılan ders dağılımında altı matematik öğretmene 15'er saat; iki matematik öğretmene de 10'ar saat matematik dersi verildiği ifade edilmektedir. Başvuran, İdare tarafından 10 saat ders verilen öğretmenlerden birinin sürekli engelli olan B.U. isimli öğretmen, diğerinin ise hiçbir engeli bulunmayan ve "Müdür Yardımcısının yakın arkadaşı" olan H.D. isimli öğretmen olduğunu ifade etmekte, Ö.D. isimli diğer engelli öğretmene 15 saat ders verildiğini ve engelli öğretmenlere, engellilik şartları dikkate alınmadan sabah ders saatlerinin verildiğini iddia etmiştir. Muhatap İdarenin cevabi yazısında ise; başvuranın kendilerine zorluk çıkarıldığını iddia ettiği iki engelli öğretmenin ders programları hazırlanırken ilgililerin kendi talepleri üzerine derslerin sabahları birinci ve ikinci saatlere konulduğu ve bu konuda 2 öğretmenin yazılı beyanlarının bulunduğu ifade edilmektedir. Ayrıca Muhatap, okulda 8 matematik branş öğretmeni ve 22 şube bulunduğunu, toplam 110 saatlik ders yükü öğretmenlere paylaştırıldığında altı öğretmene 15'er, iki öğretmene ise 10'ar saat ders verildiğini; İdarenin bu konuda bir dahlinin olmadığını ve bu kapsamda engelli öğretmenlere zorluk çıkarılmasının söz konusu olmadığını aktarmıştır.

AİHM ve Anayasa Mahkemesi içtihatlarında, benzer durumdaki kişilere farklı muamelede bulunulması nesnel ve makul bir gerekçeye dayanmadığı takdirde ayrımcı nitelikte kabul edilmekte, bir başka ifadeyle, farklı muamelenin meşru bir amaç taşıyamaması veya amaçla kullanılan araçlar arasında makul bir orantılılık ilişkisi kurulamaması halinde işlemin ayrımcılık teşkil edeceği vurgulanmaktadır. Bu çerçevede somut olay değerlendirildiğinde, her ne kadar başvuran engelli öğretmenlerden birine fazla ders verildiğini ve derslerin engel

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

durumları göz önüne alınmadan sabah saatlerine denk getirildiğini iddia etmişse de söz konusu öğretmenin ya da diğer engelli öğretmenin bu konuya yönelik olarak şikâyetçi olduklarını gösteren bir emare bulunmamaktadır. Bu nedenle Muhatap İdarenin okulda görevli iki engelli öğretmene yönelik farklı bir muamelesinin bulunduğunu söylemek mümkün olmayacaktır. Başvuru kapsamında incelenen bilgi, belge ve beyanlar da engellilere yönelik sistematik bir tutumun varlığını işaret etmemektedir.

Başvuranın felsefi ve siyasi görüş temelinde ayrımcılığa ve daha sonrasında mağdurlaştırmaya uğradığı iddiası da incelenmesi gerekli bir diğer husustur. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı hususlarını düzenlenmektedir. Mezkûr Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında ayrımcılık yasağının konusu "*hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma*" olarak düzenlenirken; ikinci fıkrasında yer alan "*Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.*" ifadesiyle ayrımcılık temelleri sayma suretiyle belirlenmiştir. Böylece hak ve hürriyetlerden yararlanılmasını sayılan temellere dayalı bir davranış ve uygulama ile hukuka aykırı şekilde engellenmenin ayrımcılık oluşturacağı hükme bağlanmıştır. Bu bağlamda söz konusu temeller haricinde ileri sürülen ayrımcılık iddialarının 6701 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi söz konusu olmayacaktır. Kanun'da sayılan ayrımcılık temellerine atfedilen önem "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddede ayrımcılık türleri tanımlanırken yer verilen "... bu Kanunda sayılan temellerden biri veya birden fazlası nedeniyle ..." veya "... bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak ..." ifadelerinde de görülmektedir.

Başvuran engelli öğretmenleri savunduğu için siyasi ve felsefi görüşü kapsamında ayrımcılığa uğradığı iddiasında bulunmaktaysa da, kişinin yalnızca kendi iddiası bağlamında "*engellileri savunduğu*" gerekçesinin siyasi ve felsefi görüş temeli bağlamında değerlendirilmesinin oldukça geniş ve yerindelikten uzak bir yorum olacağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede başvuranın CİMER'e yaptığı başvurunun da 6701 sayılı Kanun'da yer alan ayrımcılık temellerinden herhangi biri ile ilişkilendirilememesi sebebiyle anılan Kanun çerçevesindeki ayrımcılık yasağı bağlamında incelenemeyeceği kanaati hâsıl olmuştur.

Yukarıda açıklanan hususlar çerçevesinde sayın çoğunluğun kararına iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

İsmailAYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No: